

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

- การพัฒนาชุมชน, กรม. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป.
- การฝึกหัดครู, กรม. คู่มือดำเนินงานการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ. 2525.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เกษมสยามการพิมพ์, 2525.
- ____. รายงานกลุ่ม เรื่องการฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ, 2518.
- การศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคม. การประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่องบทบาทของครู
ต่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2527.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6
(2530-2534). กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2529.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
ประถมศึกษา พ.ศ. 2525-2534. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช,
2526.
- ____. คู่มือบริหารแผนและโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2527.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2527.
- ____. สรุปผลการดำเนินงานโครงการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทยากจน
(กศ.พช.) ประจำปีงบประมาณ 2526-2529. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
กราฟิควอร์ค, 2529.
- ____. หน่วยศึกษานิเทศก์. คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท (กศ.พช.). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2531.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. หน่วยศึกษานิเทศก์. รายงานประจำปี 2531 โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2530-2534. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูนิเคิลโปรดักชั่น, ม.ป.ป..
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518
- คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. ความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาและการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2531.
- จิรพรหม กาตุนจิครา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครูศาสตร์. ครูศึกษากับอนาคตของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ชนิดา รัชพลเมือง. ครู การศึกษาและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ธีรวัฒน์ นิจนนคร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- บุญชม ไชยโกษี. "การส่งเสริมการศึกษาระหว่างประจำการของครูประถม."
เอกสารพิเศษ ฉบับที่ 2. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2522.
- ปรีชา เศรษฐีธอร์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเดียนสโตร์, 2527.
- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- _____. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

- ปรัชญา เวสารัชช์. การประถมศึกษาในชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมูลนิธิโครงการตำราทางสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, 2527.
- พัฒน์ บุญรัตพันธ์. การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- พัฒนาชุมชน, กรม. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป..
- _____. กองส่งเสริมและเผยแพร่. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2526.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ภิญโญ สาธร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช,
2516.
- มนตรี ขอรัดน์ และ บุญศรี แก้วคำศรี. การพัฒนาชุมชนและวิชาที่เกี่ยวข้อง.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จตุจักรการพิมพ์, 2530.
- ลัดดา เสนาวงษ์. ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิษณุการพิมพ์,
2532.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สวนสุนันทาลัย, 2521.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. หลักการพัฒนาชุมชน การพัฒนาชุมชนประยุกต์. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2532.
- วิล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์, 2528.
- ศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, สมาคม. บทบาทของครูและการสอนจริยศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง. สำนักงานโครงการพิเศษ.
แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2525.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2526.

สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์. "แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน." ใน เอกสาร

การสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน (หน่วยที่ 1-7). กรุงเทพมหานคร :

ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

2525.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สายหยุด ชมานนท์, พยอม ดันมณี และ อรวรรณ ชมชัยยา. โครงการสุขภาพ

ในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ, 2521.

สิทธิชัย ธานีนิติ. การศึกษากับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,

2524.

สุเทพ เชาวลิต. หลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,

2528.

สุวัฒน์ มุทธเมธา. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2528.

อุทัย บุญประ เจริญ. การศึกษากับการพัฒนาและความสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ.

สระบุรี : โรงพิมพ์ปากเพียวการช่าง 2, 2529.

บทความ

โกสินทร์ รังสยาพันธ์. "บทบาทของครูในการพัฒนาชุมชน." วารสารศึกษาศาสตร์

4(กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2531) : 13-14.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "รายงานการประเมินโครงการ

การปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชน พ.ศ.2524."

วิจัยสน เทศ (พ.ย.26) : 1-9.

คณะผู้จัดทำวารสาร เศรษฐกิจและสังคม. "ประชาบาลกับการพัฒนาชนบท ความเห็น

จากครูดีเด่น." วารสาร เศรษฐกิจและสังคม 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม

2531) : 38-42.

ค้วน ชาวหนู. "คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน." วารสารศึกษาศาสตร์ 4 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2531) : 21.

_____ . "ลักษณะของโรงเรียนที่จะทำหน้าที่พัฒนาชนบทได้ดี." พิชญ์ 2 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2527) : 59-62.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. "บทบาทของสถาบันการศึกษาในปัจจุบันกับการพัฒนาสังคม." วารสารศึกษาศาสตร์ 4 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2531) : 1.

ทิพาพร วรแดงประภา. "บทบาทครูกับการพัฒนาท้องถิ่น." วารสารพัฒนาชุมชน 21 (มิถุนายน 2525) : 38-41.

นิพนธ์ คันธเสวี. "เครื่องชี้ภาวะสังคมสำหรับคุณภาพชีวิตในสังคมไทย." วารสารศึกษาศาสตร์ 4 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2531) : 37.

นิรุศ ไชยกุล. "คุณภาพของประชากรกับการพัฒนาชุมชน." วารสารพัฒนาชุมชน 17 (พฤศจิกายน 2521) : 17-18.

บัญญัติ เขียวระดม. "ธนาคารยากระบวน : อีกก้าวของสาธารณสุขมูลฐาน." วารสารเศรษฐกิจและสังคม 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2531) : 21.

บุญเจือ ถิ่นนคร. "การใช้ทรัพยากรสังคมเพื่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน." วารสารพัฒนาชุมชน 15 (ธันวาคม 2519) : 51.

พรทิพย์ สุวรรณโรจน์. "นโยบายการศึกษากับการพัฒนาประเทศ." วารสารพัฒนาชุมชน 27 (มกราคม 2531) : 74.

พรศักดิ์ อาษาสูงวิศ. "หลักและวิธีทำงานพัฒนาชุมชน." วารสารศึกษาศาสตร์ 4 (มิถุนายน-กันยายน 2531) : 41.

เมธี ปิณฑอนานนท์. "ครูกับการพัฒนาชนบทยากจน." ครูปริทัศน์ 11 (พฤศจิกายน 2529) : 36-37.

วัน เศษพิชัย. "แนวคิดในการพัฒนาชนบท." พิชญ์ 2 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2527) : 1.

วิรัช เตียงทองชากุล. "ใครคือนักพัฒนา." ครูปริทัศน์ 11 (พฤศจิกายน 2529) : 57.

วิรุพท วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. "การศึกษาเพื่อการพัฒนาชีวิตสังคมและวัฒนธรรมในรูปของการส่งเสริมงานสหกรณ์." ประชาศึกษา 34 (มิถุนายน 2527) : 4-10.

สุจริต เทียรชอม. "บทบาทของครูในสังคม." วารสารครูศาสตร์ 1 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2514) : 108-117.

_____. "บทบาทครูในการพัฒนาประเทศ." วารสารครูศาสตร์ 9 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2522) : 52-57.

เอกสารอื่น ๆ

จารุวรรณ วัฒนกุล. "ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับคำบาลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทเกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารพัดศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

เจริญ โภคผล. "การสำรวจวิธีการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคการศึกษา 10." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2508.

ทองศักดิ์ คู่มไชน้ำ. "กิจกรรมและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

อวัช ทันโคภาส. "บทบาทของโรงเรียนชุมชนในประเทศไทยต่อการพัฒนาชุมชนเขตการศึกษา 12." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

บุญเลิศ นนทลือชา. "ความมุ่งหวังของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อชุมชนชนบท." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

ปรีชา นิพนธ์พิทยา. "การดำเนินงานโรงเรียนชุมชน เขตการศึกษา 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.).

กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง 2532. (อัดสำเนา)

มหาดไทย, กระทรวง. กรมการพัฒนาชุมชน. โครงการประกวดหมู่บ้านพัฒนาระดับเขต ประจำปี 2530-2531. 2530. (อัดสำเนา)

- มารศรี รัตนกันทา. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคนในการพัฒนาชุมชน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วรรณิ ทองดี. "การศึกษา เปรียบเทียบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท รุ่น 1 รุ่น 2 รุ่น 3 เกี่ยวกับการใช้โรงเรียนเพื่อการพัฒนาชุมชน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- ศิริดา กระสาททอง. "การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทยากจน เขตการศึกษา 11." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศิริพร เนติบัณฑิต. "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาคอบบทบาทของคนในกิจกรรมของชุมชน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สะอาด ฟองอินทร์. "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษาในเขตการศึกษา 8." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สงัด มิกกิดดี. "การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงราย." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สุพรรณิ สมบัติธีระ. "ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู โรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุภาพร สุชี. "การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของตนเองของครูประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครที่มีภูมิลำเนาต่างกัน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุนงหา แยมเจริญ. "ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน มพช. กับครูโรงเรียนมัธยมในท้องที่ใกล้เคียง." วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

สุหงส์ พูลสุวรรณ. "บทบาททางการศึกษาของครูใหญ่คือการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชนบท
ยากจนของ เขตการศึกษา 11." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร 2526.

อิสราพร จันทร์ทราว. "ความคิดเห็นของครู ผู้บริหารการศึกษาและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับ
บทบาทและการปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท ในเขต
การศึกษา 7." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสาธิตศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อุษา ชัชวาลย์. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้นายอำเภอได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.

ภาษาต่างประเทศ

Book

Best, John W. Research in Education. New Jersey : Englewood
Clifts Prentice-Hall, 1981.

Other Materials

Asian Center of Educational Innovation for Development.

"Preparing Teacher for Education in Rural Development
a Hand Book." Report of a Study Group, Bangkok, Unesco-
Regional for Education in Asian, (October-November 1976)
: 37-43.

Bruce, Elkins Louis. "The Role of The Elementary Principal in
Community-School Relations." Dissertation Abstract
International, Vol.20, No.11, 1972.

- Ramirez, Emilliano C. "Activities and Procedures of Some Community School in The Uniteds and Their Implications for The Philippines." *Dissertation Abstract International*, Vol.20, No.6, 1959.
- Thigpin, Carol G. "A Comparative Study of the Community Service Function of Community Colleges and Community School in Tennessee." *Dissertation Abstracts International*, 42(2) : 516-A, 1981.
- Tipawan Lachawanich. "Factors Affecting the Success or Failure of The Community School for Primary Education in Thailand 1972-1983." *Doctoral Dissertation Sociology of Education*, 1985.
- Uthai Piromruen, "A Study of Community School Practices in Sone Selected Areas of the Bicol Region, Philippines and their Implications to the Educational Region 10 Thailand." *Master's thesis, Bicol Teacher College; Loesin, Albay, Philippines, 1964.*

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

การบริหารหมู่บ้าน

1. รูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการฯ และตามมติ ครม. เรื่องการปรับปรุงรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะเดียวตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็นหลักโดยตราเป็นข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.2526 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2526 เป็นต้นมา คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ปรับปรุงใหม่ จึงมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1.1 โครงสร้าง

1.1.1 คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- (1) ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน
- (2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง เป็นกรรมการ
- (3) กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 5-9 คน

เป็นกรรมการ โดยเลือกเป็นรองประธาน 1 คน เลือกเป็นเลขานุการ 1 คน และเลือกเป็นผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

1.1.2 ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้นายอำเภอแต่งตั้งที่ปรึกษา

คณะกรรมการหมู่บ้านขึ้นมาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

- (1) กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในเขตหมู่บ้าน
- (2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับตำบลหรือหมู่บ้าน เช่น สารวัตรใหญ่

สารวัตรปกครองป้องกัน หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรประจำตำบล พัฒนาการประจำตำบล อนามัย เกษตรตำบล เป็นต้น

(3) ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น ประธาน กลุ่มเกษตรกร หัวหน้าหน่วยสหกรณ์ เป็นต้น

- (4) ปลัดอำเภอซึ่งรับผิดชอบค้ายลนั้น

(5) ผู้บริหารโรงเรียนหรือครู ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่อยู่ในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น 1 คน

(6) บุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

1.1.3 ฝ่ายกิจการต่าง ๆ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านตั้งฝ่ายกิจการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละสาขางาน ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นสมควร อย่างน้อยควรมี 7 ฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยกรรมการฝ่ายและที่ปรึกษาของฝ่าย ดังนี้

(1) ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน เกษตรหมู่บ้านและราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นกรรมการ

ให้มีปลัดอำเภอ 1 คน พัฒนาการ 1 คน และเจ้าหน้าที่การเกษตร 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(2) ฝ่ายกิจการปกครอง ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนหนึ่งและราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก ไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นกรรมการ

ให้มีปลัดอำเภอ 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(3) ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนที่สอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก ไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นกรรมการ

ให้มีปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันฯ หรือปลัดอำเภอฝ่ายส่งเสริมการปกครอง สारวัตรใหญ่ สारวัตรปกครองป้องกัน และหัวหน้าสถานีตำรวจนครตำบล เป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(4) ฝ่ายกิจการคลัง ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก เป็นประธาน และราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก ไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นกรรมการ

ให้มีปลัดอำเภอ 1 คน พัฒนาการ 1 คน และเจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการต่าง ๆ ที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(5) ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกเป็นประธาน แพทย์ประจำตำบล ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก เป็นกรรมการ

ให้มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในหมู่บ้าน และตำบลนั้น 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง เป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(6) ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกเป็นประธาน พระสงฆ์ และหรือผู้นำทางศาสนา ประธานกรรมการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา หรือผู้นำท้องถิ่น และราษฎรผู้มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกในหมู่บ้านนั้น เป็นกรรมการ

ให้มีผู้บริหารโรงเรียน หรือครู สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

(7) ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 - 9 คน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกเป็นประธาน และราษฎรผู้มีความรู้ความสามารถหรือผู้นำท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือกเป็นกรรมการ

ให้มีปลัดอำเภอ 1 คน พัฒนาการ 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

1.2 หน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

หน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 28 ตี กำหนดให้มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับกิจการของการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร การพิจารณาความอาญาและความแพ่ง การคลัง การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม การสวัสดิการและสังคมและกิจการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นว่าจำเป็น

นอกจากนี้ คณะกรรมการปฏิรูประบอบราชาธิปไตย ยังเสนอแนะให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

- (1) ให้ความเห็นชอบโครงการและแผนงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในเขตพื้นที่ของหมู่บ้าน
- (2) กำหนดโครงการหรือแผนงานที่จะดำเนินการ โดยได้รับงบประมาณหรือเงินอุดหนุนพิเศษ
- (3) กำหนดโครงการและแผนงานที่จะดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
- (4) เสนอขอแนะนำและให้คำปรึกษาหารือต่อผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457
- (5) ประณีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎร
- (6) ทหารายได้อื่น ๆ จากท้องที่ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457
- (7) งานนโยบายพิเศษอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปในเรื่องรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาหมู่บ้านของคนไทยมากขึ้น การจัดแบ่งออกเป็นฝ่ายกิจการต่าง ๆ เพื่อเป็นการแบ่งงานกันทำ ใครมีความถนัดในเรื่องใด ก็สามารถไปช่วยงานในด้านนั้น ๆ ผลของการดำเนินงานนี้จะนำความสมบูรณ์สุขมาสู่ตนเอง ครอบครัวและหมู่บ้านของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กำหนดให้เป็นที่ปรึกษานั้น จะทำหน้าที่เป็นผู้เสนอแนะแนวทางในการบริหารและพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปตามความต้องการของส่วนรวมเท่านั้น

2. การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.1 การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละคน

แม้การทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านจะมีลักษณะ เป็นการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม แต่ผลสำเร็จของการทำงาน เป็นกลุ่มนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรรมการแต่ละคนนั่นเอง หากกรรมการแต่ละคนไม่รู้จักหน้าที่ ไม่รู้จักการประสานงานที่ดีพอ ผลงานในลักษณะที่เกิดจากพลังของกลุ่มก็ไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้ กรรมการหมู่บ้านแต่ละคนจึงต้องรู้จักหน้าที่และบทบาทของตนเอง เพื่อดำเนินงานตามฐานะตำแหน่งของตน เช่น

(1) ประธาน

- นัดประชุมกรรมการหมู่บ้าน
- เป็นประธานในที่ประชุม
- ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบของการประชุม

(2) รองประธาน

- ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมในกรณีที่ประธานไม่มาประชุม หรือไม่อาจ

ปฏิบัติหน้าที่ได้

(3) กรรมการหมู่บ้าน

- ศึกษาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหมู่บ้าน
- เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านโดยสม่ำเสมอ
- แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหมู่บ้าน
- กรรมการหมู่บ้านที่เป็นประธานฝ่ายกิจการต่าง ๆ มีหน้าที่จัดประชุมบุคคล

ในฝ่ายเพื่อปรึกษาหารือกิจกรรมของฝ่าย และประชาสัมพันธ์มติของคณะกรรมการหมู่บ้าน

- ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับราษฎรเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน
- ร่วมดำเนินการตามโครงการของหมู่บ้าน
- ติดตาม สอดส่อง ดูแล ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ

(3) เลขานุการ

- จัดการประชุม
- งานธุรการของคณะกรรมการหมู่บ้าน

(5) คณะกรรมการที่ปรึกษา

- มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ในด้านวิชาการ ระเบียบ กฎหมาย ความเห็น หรือประสบการณ์ แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งติดตามสอดส่อง ดูแล ให้ความช่วยเหลือแก่คณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของหมู่บ้านด้วย

2.2 การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งคณะ

คณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยมีฝ่ายกิจการต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้จัดตั้งขึ้น เพื่อช่วยเหลือภารกิจของ

คณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละสาขางาน ซึ่งอาจแยกกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมการบริหารการพัฒนาหมู่บ้าน

(1) สำรวจปัญหาความต้องการของราษฎร โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องมือในการชี้วัด เป็นต้น

(2) จัดทำข้อมูลหมู่บ้าน

(3) วางแผนและจัดทำโครงการพัฒนา หมู่บ้านตามความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน

(4) ดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

(5) เสนอโครงการที่โครงการขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการต่าง ๆ ไปยังสภาตำบล เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบลต่อไป

(6) เผยแพร่การพัฒนาของหมู่บ้าน และของทางราชการให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

(7) ประสานงานและให้ความร่วมมือในโครงการของหน่วยราชการและหน่วยงาน เอกชนที่เข้ามาดำเนินงานในหมู่บ้าน

2.2.2 กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

(1) การพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ

- สร้างและบำรุงสาธารณะสมบัติประจำหมู่บ้าน เช่น ถนน สะพาน ห้วยหนอง คลอง บึง เขื่อนฝาย ที่เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

- ปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของราษฎร โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

- ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เกษตรกรและสหกรณ์เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

- จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อบริการแหล่งน้ำขนาดเล็ก

(2) การปกครอง

- แนะนำราษฎรให้เห็นความสำคัญ และเสริมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อความสามัคคีของส่วนรวม

ค การจัดวางผังหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

- ใกล้เคียงปัญหาข้อขัดแย้งของราษฎร
- ส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

(๓) การมี้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย

- จัดเวรยามมี้องกันโจรผู้ร้าย
- บ้องกัน บรรเทา และช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

(4) การเงินและการคลัง

- วางแผน จัดทำ เก็บรักษา และควบคุมการใช้จ่ายเงินของคณะกรรมการ

หมู่บ้านให้เกิดประโยชน์คือหมู่บ้านมากที่สุด

- ช่วยเหลือทางราชการในการเร่งรัดจัดเก็บภาษี
- จัดตั้งและบริหารกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

(5) การสาธารณสุข

- ส่งเสริมชักชวนให้ราษฎรใช้ส้วมซึมทุกครอบครัว
- จัดหาน้ำสะอาด เช่น ขุดบ่อน้ำ สร้างคุ่มน้ำ สร้างถังเก็บน้ำฝน

สร้างประปาหมู่บ้าน รวมทั้งการทำน้ำให้สะอาดเพื่อการบริโภค

- ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว
- รักษาความสะอาดในบ้านเรือนและหมู่บ้าน
- ส่งเสริมการโภชนาการ

(6) การศึกษาและวัฒนธรรม

- ส่งเสริมรักษาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- ทำนุบำรุงศาสนา
- จัดให้มีห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
- จัดตั้งกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่
- จัดระบบการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

(7) การสวัสดิการและสังคม

- การอุปนกิจสงเคราะห์
- สร้างสนามเด็กเล่นและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ให้การช่วยคนสูงอายุ คนยากจน และผู้ประสพภัยธรรมชาติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรคณะกรรมการหมู่บ้านกับองค์กรอื่น ๆ

คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นองค์กรที่ปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง มีเอกภาพและสามารถรองรับงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ลักษณะการดำเนินงานจึงต้องสัมพันธ์กับองค์กรอื่น ๆ ภายในระดับหมู่บ้าน ตำบล ทั้งในลักษณะประสานงานและการร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้เกิดพลังในการพัฒนาชาติบ้านเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้านกับองค์กรอื่นที่ทางราชการจัดตั้งขึ้นในระดับหมู่บ้าน ตำบล

(1) คณะกรรมการระดับหมู่บ้านที่มีอยู่เดิม ได้แก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้านที่ทางราชการจัดตั้งไว้ก่อนที่คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) จะจัดตั้งขึ้น เช่น คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) ของกรมการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านป่าไม้ของกรมป่าไม้ คณะกรรมการหมู่บ้านนิคมสร้างตนเองของกรมประมง สหกรณ์ ฯลฯ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) จะต้องชี้แจงให้เข้าใจว่าสาเหตุที่ต้องยุบเลิกคณะกรรมการระดับหมู่บ้านรูปอื่น ๆ เนื่องจาก เป็นมติของคณะรัฐมนตรีที่ต้องการแก้ไขปัญหาความสับสนและซับซ้อนของงาน ตลอดจนแก้ปัญหาภาระหน้าที่ที่มากมาย ในกรณีบุคคลคนเดียวได้รับหลายตำแหน่ง การจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กำหนดให้มีฝ่ายกิจการต่าง ๆ เพื่อที่จะกระจายความรับผิดชอบให้มีบุคคลเข้ามาช่วยกันปฏิบัติงาน เป็นหมู่คณะให้มากขึ้น การดำเนินงานก็ครอบคลุมครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ฯลฯ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม คณะกรรมการหมู่บ้านจึงต้องชักชวนและชักจูงใจให้คณะกรรมการระดับหมู่บ้านรูปอื่น ๆ เข้ามาร่วมมือร่วมใจกันทำงานในรูปของคณะกรรมการฝ่ายกิจการต่าง ๆ ทั้ง 7 ฝ่าย ในขณะเดียวกันก็ต้องประสานความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดคือกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านอีกด้วย เช่น กลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน กลุ่ม ลส.ชบ. กลุ่ม ทส.ปช. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

(2) หมู่บ้าน อพป. และสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องขอคำแนะนำจากคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เนื่องจากรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบหมู่บ้าน อพป. ส่วนการประสานงานกับสภาตำบลนั้น กรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้านที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นกรรมการสภาตำบล จะต้องนำปัญหา

และความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน เสนอคือสภาตำบล ก็จะนำไปจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา เพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ในระดับตำบลต่อไป

(๓) สถาบันหลักในหมู่บ้าน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ คณะกรรมการหมู่บ้าน จะต้องประสานการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันอันจะ เป็นการใช้ทรัพยากรในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้านกับองค์กรอื่นที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเอง

องค์กรในหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเอง นับว่ามีความสำคัญต่องานพัฒนาหมู่บ้านเป็นอย่างมาก องค์กรหรือกลุ่มดังกล่าว ได้แก่ กลุ่มชาวไร่ชาวนา กลุ่มผู้ใช้ไฟฟ้า กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน คู่มือหรือเขต ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ เป็นต้น คณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องประสานการปฏิบัติงานขององค์กรหรือกลุ่มเหล่านี้ ชักชวนให้เข้ามาร่วมมือกันทำงานในรูปของฝ่ายกิจกรรมต่าง ๆ และพยายามจัดระบบของกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของฝ่ายกิจการตามที่ข้อมบังคับฯ กำหนดไว้

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้านกับอำเภอ

ตามข้อมบังคับฯ กำหนดให้นายอำเภอแต่งตั้งข้าราชการจากส่วนราชการต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายกิจการทั้ง 7 ฝ่าย ดังนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้านกับอำเภอ จึงเป็นลักษณะของการขอคำแนะนำ คำปรึกษา ขอรับการสนับสนุนในบางเรื่อง ที่คณะกรรมการหมู่บ้านไม่สามารถจัดทำเองได้ ข้าราชการซึ่งเป็นที่ปรึกษาก็จะมีหน้าที่ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านให้บรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งพิจารณาจัดทำโครงการต่าง ๆ ลงสู่หมู่บ้าน ตำบล ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและตามเป้าหมายของทางราชการ

สรุป

คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นองค์กรระดับฐานรากที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ตามนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่ต้องการแก้ไขปัญหาผู้ใหญ่มารับผิดชอบงานคนเดียว มาเป็นรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งเป็นทั้งที่ปรึกษาให้กับผู้ใหญ่มารับผิดชอบงานคนเดียว และเป็นผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ใหญ่มารับผิดชอบงานคนเดียวอย่างชัดเจนและเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ผลของการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน นอกจากจะเสริมสร้างเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของ

งานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มคุณภาพขององค์กรระดับหมู่บ้านในอันที่จะรองรับงานของ
ทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน เน้นความร่วมมือร่วมใจ การเข้ามามี
ส่วนร่วมในการทำงาน คัดสินปัญหา และดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็น
ลักษณะของการดำเนินชีวิตตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตย หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการพัฒนา
ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ คณะกรรมการหมู่บ้านจึงเปรียบเสมือนโรงเรียนสอนประชาธิปไตย
ให้แก่ประชาชนภายในหมู่บ้าน โดยที่หน่วยงานจากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เป็นผู้สนับสนุน
ความภารกิจหน้าที่ของคน คณะกรรมการหมู่บ้านจึงมีใช้องค์กรของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง
ทุกหน่วยงานและทุกระดับจึงต้องประสานการปฏิบัติกันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ เพื่อความเจริญรุ่งเรือง
ของหมู่บ้าน และความผาสุกของประชาชนโดยถ้วนรวม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ทบ 0309/4484

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

28 เมษายน 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายโถม บุญค้อ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น" โดยมี อาจารย์ ดร.พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวม ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามแก่ครูของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายโถม บุญค้อ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ถาวร วัชรวิทย์

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

(สำเนา)

ที่ ทม ๐๓๐๙/๔๔๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

28 เมษายน 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายโถม บุญค้อ นิสิตชั้นปริญญาโท บัณฑิต ภาควิชาสังคมศึกษา
กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อ เสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น โดยมี
อาจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบริรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวม
ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้านของหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น
ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้
นายโถม บุญค้อ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ถาวร วัชรภักย์

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

(สำเนา)

ศธ 1404/12825

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

17 พฤษภาคม 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูล 1 ฉบับ

เนื่องด้วย นายโถม บุญค้อ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารคดีศึกษา กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น" โดยมี อาจารย์ ดร.พฤษดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวม ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ครูของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามบัญชีรายชื่อโรงเรียนที่แนบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมชัย จุฑลปรีชา

(นายสมชัย จุฑลปรีชา)

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กองวิชาการ

โทร. 2810588

หมายเหตุ ผอ.ปจ. ชัยนาท, ปราจีนบุรี, นครราชสีมา, มหาสารคาม, ลำปาง, กำแพงเพชร,
ราชบุรี, พังงา และพัทลุง

(สำเนา)

ที่ มท 0415/48505

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ 10200

24 พฤษภาคม 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายชื่อหมู่บ้าน เป้าหมายในการศึกษาวิจัย จำนวน 1 แผ่น
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความร่วมมือให้ นายโถม มุญก่อ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา ทำการศึกษาวิจัย เพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น" ตามรายละเอียดที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้อำเภอที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อประสานงานคำขอล และหมู่บ้าน เป้าหมายให้ความร่วมมือแก่ผู้ศึกษาวิจัยต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) เอนก ลิทธิประศาสน์

(นายเอนก ลิทธิประศาสน์)

อธิบดีกรมการปกครอง

กองอัตรากำลังและส่งเสริมสมรรถภาพ

โทร. (02) 2229818, 2219602

(สำเนา)

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25 พฤษภาคม 2532

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้านายโถม บุญค้อ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น" จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยขอให้ท่านตอบตามสภาพที่เป็นจริงที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยทางการศึกษาและ เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของครูในการพัฒนาชุมชนต่อไป ผลการตอบของท่านในแบบสอบถามนี้จะนำเสนอ เป็นภาพรวม จึงขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือสถาบันของท่านแต่อย่างใด

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) โถม บุญค้อ

(นายโถม บุญค้อ)

เฉพาะครู

แบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครู

และคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดี เคบ

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

 1. ต่ำกว่า 21 ปี 2. 21-30 ปี 3. 31-40 ปี 4. 41-50 ปี 5. 51-60 ปี

3. ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน

 1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ปฏิบัติการสอน

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

 1. ป.กศ.หรือเทียบเท่า 2. ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า 3. พ.ม. หรือเทียบเท่า 4. ปริญญาตรี 5. ปริญญาโท 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

 1. 1-5 ปี 2. 6-10 ปี 3. 11-15 ปี 4. มากกว่า 15 ปี

6. ภูมิภาคที่เกิด

- 1. อำเภอเดียวกับที่โรงเรียนตั้งอยู่
- 2. อำเภออื่นแต่อยู่ในจังหวัด เดียวกันกับที่โรงเรียนตั้งอยู่
- 3. จังหวัดอื่น

7. สถานภาพในการรับราชการ

- 1. รับราชการที่นี่ เป็นแห่งแรก
- 2. ขอย้ายหรือโอนมาจากโรงเรียนอื่น
- 3. กำลังทดลองปฏิบัติราชการ

8. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

- 1. 1-5 ชั่วโมง
- 2. 6-10 ชั่วโมง
- 3. 11-15 ชั่วโมง
- 4. 16-20 ชั่วโมง
- 5. 21-25 ชั่วโมง
- 6. มากกว่า 25 ชั่วโมง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉพาะคณะกรรมการหมู่บ้าน

แบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครู
และคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

 1. ต่ำกว่า 31 ปี 2. 31-40 ปี 3. 41-50 ปี 4. 51-60 ปี

3. ตำแหน่งหน้าที่ในคณะกรรมการหมู่บ้าน

 1. ประธาน 2. รองประธาน 3. เลขานุการ 4. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5. ผู้ช่วยเลขานุการ 6. กรรมการ

4. วุฒิกการศึกษาสูงสุด

 1. ต่ำกว่า ป.4 2. ป.4-ป.7 3. มศ.1-มศ.5 หรือ เทียบเท่า 4. อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า 5. ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ภูมิลำเนาที่เกิด

 1. หมู่บ้านนี้ 2. หมู่บ้านอื่นแต่ตำบลเดียวกันกับหมู่บ้านนี้ 3. อำเภออื่นแต่อยู่ในจังหวัดเดียวกันกับหมู่บ้านนี้ 4. จังหวัดอื่น

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้

- 1. ต่ำกว่า 6 ปี
- 2. 6-10 ปี
- 3. 11-15 ปี
- 4. 16-20 ปี
- 5. 21-25 ปี
- 6. 26 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉพาะครู

ตอนที่ 2

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของครู

- คำชี้แจง โปรดพิจารณาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเดียวกันกับที่ท่านสอนอยู่ว่าได้ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมในช่วงปีการศึกษา 2530 และ 2531 อยู่ในระดับใดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้
- 5 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับมาก
 - 3 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทนั้น

ตัวอย่าง

ถ้าท่านคิดว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาเดียวกันกับที่ท่านสอนอยู่ได้ปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในช่วงปีการศึกษา 2530 และ 2531 โดยการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทยุออกเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว อยู่ในระดับน้อย ก็ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติตรงกับ เลข 2 ดังนี้

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
๐. จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทยุ ออกเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว.....				✓	

เฉพาะคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตอนที่ 2

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านของท่านว่าได้ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมในช่วงปีการศึกษา 2530 และ 2531 อยู่ในระดับใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทนั้น

ตัวอย่าง

ถ้าท่านคิดว่าครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านของท่านได้ปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในช่วงปีการศึกษา 2530 และ 2531 โดยการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทยุออกเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว อยู่ในระดับน้อย ก็ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติตรงกับ เลข 2 ดังนี้

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
๐. จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทยุออกเสียงตามสาย หรือหอกระจายข่าว.....				✓	

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<u>ด้าน เศรษฐกิจและอาชีพ</u>					
1. จัดนิทรรศการ แนะนำอาชีพที่ เหมาะสมในท้องถิ่น					
2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ เรื่องสหกรณ์ เช่น จัดสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน เพื่อให้เด็ก เรียนฝึก และเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน					
3. แนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเงิน เชื้อและ แหล่งเงินทุนแก่ เกษตรกร					
4. เป็นผู้นำในการปรับปรุงและพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชผักสวนครัว					
5. ให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชน เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ในครัวเรือน โดยการนำเอาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ ให้เกิดประโยชน์					
6. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อส่งเสริมและฝึกฝน อาชีพให้แก่ชุมชน					
7. เป็นผู้นำประชาชนในการจัดกลุ่มสนใจวิชาชีพต่าง ๆ					
8. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริการ ด้านวิชาชีพขึ้นในชุมชน					
9. ส่งเสริมให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นและสินค้าไทย					
10. มีส่วนร่วมในการผลิต จัดหาหรือแนะนำแหล่งผลิตปุ๋ย พันธุ์พืชผัก พันธุ์สัตว์แก่นักเรียนและประชาชน					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
11. จัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนและประชาชน เป็นครั้งคราวหรือเป็นผู้นำชาวบ้านในการติดต่อแหล่งจำหน่ายผลผลิตให้ชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ขายผลผลิต ในราคาที่เป็นธรรม.....					
12. จัดทำแผ่นป้ายแสดงข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิต และตลาดจำหน่าย.....					
13. อื่น ๆ (โปรดระบุกิจกรรมที่ครูทำเพื่อพัฒนาชุมชน ด้าน เศรษฐกิจและอาชีพนอก เหนือจากที่ระบุไว้ แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับ ของบทบาทที่ปฏิบัติ).....					
<u>ด้านสังคมและวัฒนธรรม</u>					
1. จัดให้มีการศึกษาอบรมสมาชิกชุมชน เกี่ยวกับการ ป้องกันภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน เช่น อัคคีภัย อุทกภัย โจรภัย.....					
2. เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความ ประพฤติและการดำเนินชีวิต.....					
3. อบรมเยาวชนและสมาชิกของชุมชนให้ยึดมั่นในขนบ- ธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เช่น การอบรมเกี่ยวกับ กิริยามารยาท การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และงานประเพณีที่ชุมชนจัดขึ้น.....					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน เช่น ชักชวนประชาชนทำความสะอาดสถานที่สำคัญ ทำความสะอาด ถู คลอง ช่วยกันปลูกต้นไม้ ฯลฯ.....					
5. จัดกิจกรรม เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างโรงเรียนและชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬาร่วมกับประชาชน ฯลฯ.....					
6. ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน.....					
7. ส่งเสริมการพักผ่อนหย่อนใจให้กับสมาชิกในชุมชน เช่น การจัดเดินทางท่องเที่ยวนอกสถานที่ ฯลฯ.....					
8. เป็นผู้ดำเนินการต่อต้านอบายมุข เช่น การพนัน ยาเสพติด และสถานเริงรมย์ เป็นต้น.....					
9. ร่วมกับประชาชนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกถึงความกตัญญูต่องานของนักเรียนที่มีต่อผู้มีพระคุณในวันสำคัญ เช่น วันไหว้ครู วันแม่ วันครู เป็นต้น.....					
10. ร่วมกับประชาชนประกอบกิจกรรมในวันสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง วันสงกรานต์ ฯลฯ.....					
11. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อการอบรมศีลธรรมในบางโอกาสหรือการศึกษาเกี่ยวกับศาสนา.....					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12. สนับสนุนส่งเสริมและจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีและเอกลักษณ์ในท้องถิ่น เช่น การผลิตเครื่องจักสาน การทอผ้า การปั้นเครื่องปั้นดินเผา การละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ.....					
13. อื่น ๆ (โปรดระบุกิจกรรมที่ครูทำเพื่อพัฒนาชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรมนอกเหนือจากที่ระบุไว้ แล้วกาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ).....					
<u>ด้านการสาธารณสุข</u>					
1. ให้ความรู้ในเรื่องการบริโภคอาหาร การประกอบอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และการถนอมอาหารแก่นักเรียนและประชาชน.....					
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนและประชาชน.....					
3. เผยแพร่ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันและการรักษาโรคต่าง ๆ ที่มีมักจะเกิดในชุมชน.....					
4. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดอบรมแนะนำความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในชุมชนในเรื่องการใช้ยา และจัดตั้งกองทุนยา.....					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อบรมให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพของครอบครัวและชุมชน เช่น การจัดน้ำสะอาด น้ำดื่มและน้ำใช้ สร้างโอ่ง สร้างส้วม ฯลฯ.....					
6. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการบริการให้ภูมิคุ้มกันโรคกับเด็กและกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรค ในเด็กแรกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา.....					
7. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการบริการป้องกันโรคติดต่อแก่นักเรียนและประชาชน.....					
8. จัดกิจกรรมร่วมกับประชาชนในการปรับปรุงพัฒนาสุขภาพในชุมชน เช่น การจัดทำความสะอาดบริเวณหมู่บ้าน การสร้างส้วม กำจัดขยะ ฯลฯ.....					
9. อื่น ๆ (โปรเบรูกิจกรรมที่ครูทำเพื่อพัฒนาชุมชนด้านการสาธารณสุขนอกเหนือจากที่ระบุไว้ แล้วภา เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ)					
ด้านการเมืองและการปกครอง					
1. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแก่นักเรียนและประชาชน.....					
2. สนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ารับการอบรมเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน และของประเทศชาติ เช่น การอบรมลูกเสือชาวบ้าน การอบรมสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ.....					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. แนะนำให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิของคนคัดสินใจในการเลือกผู้นำ ผู้แทนกลุ่ม หรือผู้แทนราษฎร โดยพิจารณาคุณสมบัติที่เหมาะสม.....					
4. แนะนำหรือให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายที่ชาวบ้านควรรู้ในเรื่องการติดต่อกับการให้บริการของอำเภอ การทำหน้าที่พลเมืองดี แจ่งเกิด แจ่งตาย ฯลฯ ความระเบียบราชการ.....					
5. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองแก่สมาชิกชุมชนให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและทันต่อเหตุการณ์.....					
6. ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนประพฤติดีปฏิบัติ หรือรู้จักแสดงความคิดเห็นตามวิถีทางประชาธิปไตยด้วยการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี.....					
7. เป็นกรรมการในการเลือกตั้งของชุมชนของชาติ เช่น การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตลอดจนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....					
8. ร่วมในการไกล่เกลี่ยหรือระงับเหตุในกรณีชาวบ้านเกิดข้อขัดแย้งระหว่างกันเองหรือกับทางราชการ.....					
9. อื่น ๆ (โปรดระบุกิจกรรมที่ครูทำเพื่อพัฒนาชุมชนด้านการเมืองการปกครองนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้แล้วภาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ).....					

เฉพาะครู

ตอนที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู
และขอ เสนอแนะในการแก้ไขปัญหานั้นตามการรับรู้ของครู

ก. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับปัญหา
และอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เดียว กันกับ
ที่ท่านสอนอยู่ โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด
4 หมายถึง เป็นปัญหามาก
3 หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง
2 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
1 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด หรือ ไม่ เป็นปัญหาเลย

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1) <u>ปัญหาด้านประชาชน</u>					
1. ขาดความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในชุมชน.....					
2. ประชาชนในชุมชนมีระดับความรู้แตกต่างกัน.....					
3. ประชาชนในชุมชนมีความยากจนเป็นจำนวนมาก.....					
4. ประชาชนมีสุขภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยเสมอ.....					
5. ประชาชนไม่มีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับรู้ในสิ่งที่ครูจัดขึ้น เพื่อพัฒนาชุมชน.....					

เฉพาะคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตอนที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู และขอ เสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหา
ตามการรับรู้ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ก. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู โรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับปัญหาและ
อุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
ในหมู่บ้านของท่าน โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด
4 หมายถึง เป็นปัญหามาก
3 หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง
2 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
1 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่เป็นปัญหาเลย

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1) <u>ปัญหาด้านประชาชน</u>					
1. ขาดความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในชุมชน.....					
2. ประชาชนในชุมชนมีระดับความรู้แตกต่างกัน.....					
3. ประชาชนในชุมชนมีความยากจน เป็นจำนวนมาก.....					
4. ประชาชนมีสุขภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยเสมอ.....					
5. ประชาชนไม่มีเวลาว่างพอที่จะ เข้าร่วมกิจกรรมหรือ รับรู้ในสิ่งที่ครูจัดขึ้นเพื่อพัฒนาชุมชน.....					

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6. ประชาชนไม่ศรัทธาในตัวครูหรือบทบาทของโรงเรียน ในการพัฒนาชุมชน.....					
7. คนวัยหนุ่มสาวส่วนมากไปทำงานทำนอกรับค่าแรง หนีบ้าน.....					
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
2) <u>ปัญหาด้านครู</u>					
1. ครูขาดความรู้ในการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ ในการพัฒนาชุมชน.....					
2. ครูขาดการประสานงานติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง.....					
3. ครูขาดความสนใจในการทำงานพัฒนาชุมชน.....					
4. ครูขาดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนา.....					
5. ครูส่วนหนึ่งประพฤติดคนไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน.....					
6. ครูขาดความสัมพันธ์กับประชาชนในหมู่บ้าน.....					
7. ครูมีเวลาไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชน.....					
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
3) <u>ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพการทำงาน</u>					
1. เป็นท้องถิ่นที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำ ที่ดิน ที่เหมาะสมกับการเกษตร ป่าไม้ ฯลฯ.....					
2. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก.....					

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	3. ขาดการประสานงานของหน่วยราชการในการ ประสานแผน ประสานกิจกรรม และเวลาในการทำงาน พัฒนาชุมชน.....				
4. อาคารสถานที่ของโรงเรียน ไม่เอื้ออำนวยต่อการ ชักชวนประชาชนให้เข้ามาแสวงหาความรู้และให้บริการ ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน.....					
5. โครงการพัฒนาของโรงเรียน ไม่เป็นไปตามแผน พัฒนาหมู่บ้าน ตำบล.....					
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
4) <u>ปัญหาด้านงบประมาณ</u>					
1. ขาดงบประมาณที่จะใช้สนับสนุนในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาชุมชน.....					
2. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาชุมชนไม่เหมาะสม กับกิจกรรมหรือฤดูกาล.....					
3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					
.....					
5) <u>ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)</u>					
.....					
.....					
.....					

- ข. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดเสนอแนะความคิดของท่านในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
พัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ลงในช่องว่างใต้หัวข้อปัญหาต่าง ๆ
ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านประชาชน ควรแก้ไขโดย

.....
.....

2. ปัญหาด้านครู ควรแก้ไขโดย

.....
.....

3. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพการทำงาน ควรแก้ไขโดย

.....
.....

4. ปัญหาด้านงบประมาณ ควรแก้ไขโดย

.....
.....

5. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไข)

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ประวัติผู้เขียน

นายโถม บุญค้อ เกิดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2504 ที่จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จ
การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น วิชาเอกการพัฒนาชุมชน จากวิทยาลัยครูสุรินทร์ เมื่อมีการศึกษา
2529 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชา
สารคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2530 ปัจจุบันรับราชการ
ในตำแหน่ง อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านโคกนอong สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย